

59/46

ੴ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

Prof. Dr. Harnam Singh Shan
Principal Project Investigator
U.G C. Research Project on Sikhism
605, Sector 16, Chandigarh.

199

59/B6

ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥

ਗ੍ਰੰਥ

ਲੋਹ ਪਕਾਸ਼

Prof. Dr. Harnam Singh Shan

Principal Project Investigator

U.G.C. Research Project on Sikhism

605, Sector 16, Chandigarh

ਜੋ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਚਨਾ ਹੈ
ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਉਪਮਾਂ

ਟੀਕਾਕਾਰ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਅਕਾਲੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਿਹੰਗ
ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ !

ਭਾਈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਾਲੇ ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ

ਦੇਵੀ ਦਾਸ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਸੁੰਦਰ
ਸਿੰਘ ਮੈਨੇਜਰ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਦੇ ਯਤਨ ਨਾਲ ਛਪਿਆ ॥

199

ਭੂਮਕਾ

ਪੰਥ ਵਿਚ ਪੁਰਾਤਨ ਬ੍ਰਿਧ ਸਿੰਘ ਪੂਰਨ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ “ਸ੍ਰੀ ਸਰਬ ਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ” ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਭੀ ਏਹ ਆਮ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮੰਨੀ ਪਰਮੰਨੀ ਗਲ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਿਸ-ਤਰਾਂ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਛਾਪੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਕੇ ਹਰ ਥਾਂ ਬਿਰਾਜੇ ਹਨ ਇਸਤਰਾਂ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਇਸੀ ਕਰਕੇ “ਸਰਬ ਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ” ਦੀਆਂ ਵਧੀਕਤੋਂ ਵਧੀਕ ਸ਼ਾਇਦ ਦਸ ਜਿਲਦਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂਕੁਲ ਇੰਡੀਆਵਿਚ।

ਇਸ ਬਾਣੀ ਦੇ ਪਾਠੀ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਬਹੁਤ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਦੀਦਾਰੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ, ਓਹ ਕੇਵਲ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਅਕਾਲੀ ਹਜ਼ੂਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਿਹੰਗ ਹੋਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਹਨ ਉਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੜੇ ਚਾਓ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਏਹ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਮਹਾਤਮ ਤੇ ‘ਵਾਹਿਗੁਰੂ’ ਮੰਤ੍ਰ ਦਾ ਨਿਰਨੈ ਖਾਲਸੇ ਵਿਚ ੧੦ ਤਜਾਗ ੧੦ ਗ੍ਰੰਥਨਤ ਤੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਮੈਂਹਮਾਂ ਆਦਕ ਨੂੰ ਸੂਬ ਲੋਹ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਾਯਾ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੇਹਰ ਕਰੇ ਕਿ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਧਨਾਢ ਸਿੱਖ ਦਾ ਧਿਆਨ ਤੇ ਏਹ ਪੁਰਾਤਨ ਰਚਨਾ ਰੂਪੀ ਦਾਤ ਛਪਾਉਨ ਦੀ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਦੀ ਸੇਵਾ ਵੱਲ ਲਗੇ।

ਪ੍ਰਾਰਥਿਕ—ਅਕਾਲੀ ਕੌਰ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ

ਅੰਮ੍ਰਤਸਰ ੨੨-੧੦-੨੫

ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥

ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਅਸਥਾਪਨ ਕਥਨੰ

ਸਤਿਗੁਰ ਆਪਨ ਪੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀਨਾ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਆਪ
ਪੂਰਾ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ।

ਦੁਤੀਆਂ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਾ

ਦੂਜਾ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ
ਅਸਥਾਪਨ ਕੀਤਾ ।

ਬੋਲਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਸੰਭਾਖਨ

ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ ਬੋਲਨਾ ਇਹੋ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਭਲੀ
ਤਰਾਂ ਉਚਰਨਾ ।

ਨਾਮ ਗੋਬਿੰਦ ਕੀਰਤਨ ਸੰਥਾ

ਨਾਮ ਦਾਨ ਸੋਭਾ ਦਾ ਮਾਲਕ ਧਰਤੀ ਦਾ ਆਸਰਾ
ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ (ਵਾਹਿਗੁਰੂ) ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸੰਥਾ ਦਿੱਤੀ ।

ਗੁਨਾਨ ਬਾਦ ਫੁਨ ਸਿਫਤ ਸਾਲਾਹਨ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਗੁਨ ਉਚਾਰਨਾ ਪੁਨਾ ਸਿਫਤ ਦੀ
ਵੀ ਉੱਚੀ ਸਿਫਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਣਾ ।

ਉਠਤ ਬੈਠਤ ਸੈਨ ਕਰੋਥਾ

ਰੋਜ਼ ਦੀਦਾਰ ਦੇਣਾ ਤੇ ਸੰਤੋਖਨਾ ਪੇਮੀ ਸਿੱਖ ਕਰਦੇਹਨ।

ਪਾਵਨ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਗਟਿਓ

ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਤੋਂ ਵੀ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਪੰਥ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ।

ਚਾਰ ਬਰਨ ਆਸ਼ਰਮ ਸੁਭ ਪੰਥ।

ਚਾਰੇ ਬਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇ ਆਸ਼ਰਮ ਛਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭੀ
ਉੱਚਾ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਹੈ।

ਇਨਕੇ ਦਰਸ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਦਰਸਨ

ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਗੁਰਾਂ ਦਸਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਰਸ਼ਨ ਹੈ।

ਬੋਲਨ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥਾ

ਉਚਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਉਪਦੇਸ਼
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ।

ਦੁਆਦਸ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰ ਏਹ ਕਹੀਅਤ

ਬਾਰਾਂ ਸਰੂਪ ਸੂਰਜ ਵਤ ਹਨ ਦਸੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਅਤੇ ਗਜਾਰਵਾਂ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

ਦੁਆਦਸ ਭਾਨ ਪ੍ਰਗਟੇ ਹਰਿ ਸੰਥਾ

ਬਾਰਵਾਂ ਸਰੂਪ ਸੰਮੂਹ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਬਾਰਾਂ ਸੂਰਜ
ਰੂਪ ਹਨ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖੋ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹਨ ਹਰੀ ਕੀ
ਸੰਥਾ ਭਜਨ ਬਾਣੀ ਦਾਨ ਅਸ਼ਨਾਨ।

ਪ੍ਰਤੱਖ ਕਲਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਧਣੀਛੇ

ਪ੍ਰਤੱਖ ਸੰਮੂਹ ਕਲਾ ਅਨੰਤ ਕਲਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੋ
ਸ਼ਬਦੀ ਧੁਨੀ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੈ।

ਗ੍ਰੰਥ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਵਰਤੰਥਾ

ਮਾਲਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਅਤੇ ਪੰਥ ਸ੍ਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ
ਵਰਤਮਾਨ ਹੈ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ।

ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ

ਵਾਹਿਗੁਰੂਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਸਰੂਪਦਾਸਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ੧੦ਪਾਤਸ਼ਾਹ
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਰਵੇਲੇ ਫਤਹ ਹੋਵੇ ਸਤਿਗੁਰਗੁਰੂ ਨਾਨਕਜੀਦੀ।

ਖਾਲਸਾ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਬਦੰਥਾ ॥ ੧ ॥

ਸੰਮੂਹ ਖਾਲਸਾ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ
ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਹਨ।

ਕਰਨਧਾਰ ਸਤਿਗੁਰ ਮਮ ਕਹੀਯਤ

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੇਰੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਧਾਰੇ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਨੇ
ਧਾਰਿਆ ਸਰੂਪ।

ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਪੂਰੇ ਪੁਰਸੋਤਮ

ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਪੂਰੇ ਪੁਰਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਤਮ
ਪੁਰਖ ਹਨ।

ਸਤ ਸੰਗਤ ਗੁਰੂ ਪਾਰ ਉਤਾਰੇ

ਸਤ ਸੰਗਤ ਕਰ ਕਰਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਬੇਅੰਤ
ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਦਾ ਪਾਰ ਉਤਾਰਾ ਕੀਤਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰੂ ਅਚਲ ਅਮਰ ਨਿਤ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਗੁਰੂ ਅਬਚਲ (ਹਮੇਸ਼ਾ
ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ) ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਭੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਨਿੱਤ
ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ ।

ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਰੂਪ ਜੋ ਧਾਰੇ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ
ਬਿਰਾਜ ਰਹੇ ਹਨ । “ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਹਰ ਜੀ ਸਾਜਿਆ”

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸ਼ਬਦ ਜਹਾਜ਼ ਗੁਰ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦੇ ਕੇ । ਸੰਗਤ ਦਾ ਪਾਰ ਉਤਾਰਾ ਕੀਤਾ ।

ਪਦ ਪੰਕਜ ਦੇ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਉਧਾਰੇ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਦੇ ਕੇ
ਸੰਮੂਹ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਉਧਾਰ ਕੀਤਾ ।

ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿਰਾਇ ਗੁਰੂ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ

ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਿਰੰਜਨ ਅਪਰ ਅਪਾਰੇ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਕਲੰਕ ਤੋਂ ਰਹਿਤ

ਅਤੇ ਅਪਰੰਪਰ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਰਾਵਾਰ ਨ ਜਾਨਿਆਂ ਜਾਵੇ) ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਪੁੰਨਜ ਸਰੂਪਾ

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਸਰੂਪ ।

ਸਤ ਸਿਵਰੂਪ ਅਖੰਡ ਅਜੈ

ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਕਲਿਆਨ ਦਾਤਾ ਖੰਡਨ ਹੋਣ ਤੋਂ
ਰਹਿਤ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਜਿੱਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਵਾਲੇ ।

ਜੁਗ ਜੁਗ ਤਾਰ ਲੀਓ ਤੈਲੋਕੀ

ਜੁਗਾਂ ੨ ਵਿੱਚ ਤਾਰਦੇ ਆਏ ਤੈਲੋਕੀ ਨੂੰ ।

ਅਸੁਰ ਛਲਿਓ ਪ੍ਰਭ ਨਿਤ ਅਭੈ

ਮਲੇਛਾਂ ਨੂੰ ਛਲਿਆ ਚਲਿਤ੍ਰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ
ਨੇ ਅਤੇ ਨਿੱਤ ਹੀ ਭੈ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹਨ ।

ਭਇਓ ਨਿਸਤਾਰ ਤਾਸ ਅਸੁਰਨ ਤੇ

ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਤਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਉਧਾਰ
ਕੀਤਾ ਅਰਥਾਤ ਮਲੇਛਾਂ ਦੇ ਡਰਤੋਂ ।

ਤਾਰ ਲੀਓ ਗੁਰ ਜਗਤ ਸਭੈ

ਉਧਾਰ ਕੀਤਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੰਮੁਹ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ।

ਸਾਹਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ

ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਫਤਹ ਹੋਵੇ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੀ ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੁਚ ਮੰਤ੍ਰ ਅਖੂਐ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪੁਨੀਤ ਮੰਤ੍ਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੰਤ੍ਰ
ਜੋ ਕਦੀ ਭੀ ਅਖਛੈਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮੰਤ੍ਰ ਦਿੱਤਾ ।

ਕਬ ਬਾਚ ਮੰਤ੍ਰ ਮਹਾਤਮ ਕਬਜਤੇ

ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕਬਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਮੰਤ੍ਰਦਾ ਮਹਾਤਮ ।

॥ ਚੌਪਈ ॥

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਰ ਅਖਰ ਚਾਰਿ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਪਰ ਚਾਰਿ ਅੱਖਰ ਹਨ ।

ਚਾਰਿ ਜੁਗ ਕੇ ਜਾਪ ਨਿਰਧਾਰਿ

ਚਾਰੇ ਜੁਗਾਂ ਦਾ ਜਾਪ ਹੈ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਲਵੇ ।

ਕ੍ਰਿਤ ਤਰੇਤਾ ਦੁਆਪਰ ਕਲ ਜਾਨਿ

ਸਤਜੁਗ ਤਰੇਤਾ ਦੁਆਪਰ ਕਲਜੁਗ ਜਾਨ ਲਵੇ ।

ਵਾਵਾ ਹਾਹਾ ਗਗਾ ਠਾਨਿ

ਵਾਵਾ ਹਾਹਾ ਗਗਾ ਏਹ ਅਖਰ ਹਨ ।

ਰਾਰਾ ਚਥੁਤ੍ਰਥ ਅਖੂ ਚਾਰ*

ਪੁਨਾ ਚੌਥਾ ਰਾਰਾ ਏਹ ਅਖਰ ਚਾਰ ਹਨ ।

ਵਾਸਿਦੇਵ ਹਰ ਗੋਬਿੰਦ ਧਾਰ

ਵਾਸਦੇਵ ਹਰ ਗੋਬਿੰਦ ਜਾਨ ਲਵੇ ।

*ਦੇਖੋ ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਵਾਰ ੧ ਪੰਨੀ ੪੯।

ਰਾਮ ਸੁਧਾ ਅਖਰ ਤਾਰਕ ਸਾਰ

ਇਹ ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਚਾਰ ਅਖਰਾਂ ਦਾ ਤਾਰਨ
ਵਾਲਾ ਸਾਰ ਰੂਪ ਤਤ ਕਵਿਆ ਹੈ ।

ਚਾਰੇ ਮਿਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਉਚਾਰ

ਚੌਹ ਅਖਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਉਚਾਰ ਕੀਤਾ।

ਸਾਰ ਮੰਤ੍ਰ ਚਾਰੇਂ ਦਾ ਸਾਰ

ਸਾਰੇ ਮੰਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਏਹ ਚਾਰ ਅਖਰ ਤਤ ਕਵਕੇ ਦਿਤਾ ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰ ਨਿਧਾਰ ॥

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰ ਪੁਨੇ ਨਿਸਚੇ ਕਰੇ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਨੂੰ ।

ਕਲਪ ਕਲਪ ਪ੍ਰਤ ਅਖੂਰ ਕਹੀ

ਕਲਪ ਛਤੀ ਜੁਗਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਕ ਇਕ ਕਲਪ
ਏਸ ਤਰਹਾਂ ਇਕ ਇਕ ਅਖਰ ਵਾਸਤੇ ਜਾਪ ਕੀਤਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਪਿਓ ਸਹੀ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਜਾਪ ਕੀਤਾ ਸਹੀ
(ਨਸਚੇ ਕਰਕੇ ਜਾਨੋ) ।

ਨਿਜ ਆਤਮ ਮਹਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਦ੍ਰਸਿਓ

ਇਹਨਾਂ ਅਖਰਾਂ ਦੇ ਜਾਪ ਕਰਦਿਆਂ ਆਤਮਾ ਦੇ ਵਿਚ
ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ।

ਚਾਰ ਕਲਪ ਮਹਿ ਯਾ ਮੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰਸਿਓ

ਚਾਰੇ ਕਲਪਾਂ ਵਿਚਾ ਏਹ ਮੰਤ੍ਰ ਨੂੰ ਰਚਿਆ ।

ਸਾ ਮੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਭ ਖਾਲਸੈ ਦੀਨਾ

ਓਹ ਮੰਤ੍ਰ ਮਾਲਕ ਜੀ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਪਾਵਨ ਕੀਨਾ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰ ਦੇਕੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕੀਤਾ ।

ਚਾਰ ਅਠਾਰਹਿ ਛੇਤੇ ਆਦ

ਚਾਰ ਵੇਦ ਅਠਾਰਾਂ ਪੁਰਾਨ ਛੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਤੋਂ ਆਦ
ਜਿਤਨੇ ਗ੍ਰੰਥ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਖੋਜਿਆ ।

ਸੋਧ ਸੁਧਾਧ੍ਰ ਚਤ੍ਰਹ ਲਾਗ

ਖੋਜ ੨ ਕੇ ਅਖਰ ਚਾਰੋਂ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਨੇ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ।

ਗੁਰਮੁਖ ਮੰਤ੍ਰ ਤਾਰਕ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਜਿਸ ਤਰਹਾਂ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਰਾਮ ਦਾ
ਤਾਰਕ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾਂਸ਼ੀ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵਜੀ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਤਰਹਾਂ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਨੇ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਤਾਰਕ
ਮੰਤ੍ਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਮੁਖ ਮੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚਾ ।

ਮਹਾ ਦਿਓ ਭੀ ਕਹਤ ਕਥਾਨ

ਸ਼ਿਵਜੀ ਭੀ ਏਸੇ ਮੰਤ੍ਰ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਦਾ ਹੈ ਆਪ ।

ਦੇਵ ਪਲਾਸੀ ਚਰਪਦਾ ॥

ਭੈਰੋਂ ਰਾਗ ਦੀ ਰਾਗਨੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ
ਚੌਪਈ

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਰੂਪ ਹੋ ਖਾਸ

ਹੋ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰਾ ਰੂਪ ਹੋ ਜਿਸਤਰਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਹਾਂ ਉਸੇ
ਤਰਹਾਂ ਦਾ ਹੋ ਰਹੁ ਖਾਸ ।

ਖਾਲਸਾ ਮਾਹਿ ਹਓ ਕਰੋਂ ਨਿਵਾਸ

ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਨਿਵਾਸ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਮੁਖ ਹੈ ਅੰਗ

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰਾ ਉੱਚਾ ਹੈ ਪਖ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਖਾਲਸੇ ਕੇ ਹਉਂ ਸਤ ਸਦ ਸੰਗ ॥ ੧ ॥

ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਮੈਂ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਹਮੇਸ਼ ਹੀ ਸਾਥ ਹਾਂ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਇਸ਼ਟ ਸੁਹਿਰਦ

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰਾ ਪੂਜਨ ਯੋਗ ਪਿਆਰਾ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਕਹੀਅਤ ਬਿਰਧ

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰਾ ਪਤੱਖ ਬਿਰਧ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਸਹਾਈ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਪਛ ਅਰਪਾਦ

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰਾ ਪਖ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਦ ਪਦਾਰਥ
ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਸੁਖ ਅਹਿਲਾਦ ॥ ੨ ॥

ਖਾਲਸਾ ਮੈਨੂੰ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਸੁਖ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਸਖਾਈ

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰਾ ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਮਿਤ੍ਰ ਸਮੂਹ ਸੁਖਾਂਦਾ ਸਾਥੀ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਖ ਦਾਈ

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰਾ ਮਾਤਾ ਤੇ ਪਿਤਾ ਸੁਖ ਦੇਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੀ ਸੋਭਾ ਸੀਲ

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੀ ਸੋਭਾ ਸੀਲ ਸੁਭਾਓ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਬੰਧ ਸਖਾ ਮੱਦ ਡੀਲ ॥ ੩ ॥

ਖਾਲਸਾ ਭਾਈ ਪਿਆਰਾ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਡੀਲੇ ਡੋਲ ਵਾਲਾ ਸੂਰਮਾ ਬਲੀ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੀ ਜਤ ਅਰ ਪਤ

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾਈ ਇਜ਼ਤ ਪਤਿਸ਼ਟਾਵਾਲਾ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਸੇਂ ਮੋਕੇ ਉਤਪਤ

ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਬਨਾਇਆ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਭਵਨ ਭੰਡਾਰ

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਘਰ ਤੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਤੁਟ ਹੈ ।

ਖਾਲਸੇ ਕਰ ਮੇਰੇ ਸਤਕਾਰ ॥ ੪ ॥

ਖਾਲਸੇ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਆਦਰ ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਸੂਜਨ ਪ੍ਰਵਾਰ

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰਾ ਸਿਸ਼ਟ ਭਗਤੀ ਪ੍ਰਵਾਰ ਭੀ ਏਹੋ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਕਰਤ ਉਧਾਰ॥

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਰਖਿਆ ਹਰ ਵੇਲੇ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਪਰਾਣ ॥

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਣ ਹਨ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਕੀ ਜਾਨ ॥

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਪਤੀ ਹੈ ।

ਮਾਨ ਮਹਤ ਮੇਰੇ ਖਾਲਸਾ ਸਹੀ ॥

ਆਦਰ ਤੇ ਵਡਿਆਈ ਮੇਰੀ ਖਾਲਸਾ ਨਿਸਚੇ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਸੂਰਬ ਕਹੀ ॥

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰਾ ਵਡਾ ਵਿਵਹਾਰ ਭੀ ਏਹੋ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਕਰਹਿ ਨਿਵਾਹਿ ॥

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੀ ਕਰਦਾ ਪਾਲਨਾ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਦੇਹਿ ਅਸਾਹਿ ॥ ੬ ॥

ਖਾਲਸਾ ਹੀ ਮੇਰੀ ਸਰੀਰ ਤੇ ਸਵਾਸਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਹੈ ॥

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਧ੍ਰਮ ਅਕ੍ਰਮ ॥

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਧਰਮ ਹੈ ਤੇ ਕਰਮ ਵੀ ਮੇਰੇ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਹਨ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਭੇਦ ਨਿਜ ਮੂਮ ॥

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰਾ ਭੇਦ ਤੇ ਅੰਦਰਲਾ ਮਰਮ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਸਤਗੁਰ ਪੂਰਾ ॥

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਸਤ ਕਰਕੇ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ ਸਤਗੁਰ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਸ੍ਵਜਨ ਸੂਰਾ ॥ ੨ ॥

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਸ੍ਵਿਸ਼ਟ ਭਗਤ ਅਤੇ ਸੂਰਮਾ ਬਲੀ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਬੁਧ ਅ੍ਰ ਗਿਆਨ ॥

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੀ ਬੁਧੀ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ।

ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਹੋਉ ਧਰੇਂ ਧਿਆਨ ॥

ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਮੈਂ ਧਰਦਾ ਹਾਂ ਧਿਆਨ ।

ਉਪਮਾ ਖਾਲਸਾ ਜਾਤ ਨਾ ਕਹੀ ॥

ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਉਪਮਾ ਮੈਥੋ ਕਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ।

ਜੇਹਵਾ ਏਕ ਪਾਰ ਨਹਿ ਲਹੀ ॥ ੮ ॥

ਜੇਹਵਾ ਏਕ ਹੈ ਪਾਰਾਵਾਰ ਨਹੀਂ ਕੋਹ ਸਕੀਦਾ
(ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਉਪਮਾ ਬੇਅੰਤ ਹੈ ਪਰੇ ਤੋਂ ਪਰੇ)

ਸੇਸ ਰਸਨ ਸਾਰਦ ਸੀ ਬੁਧ ॥

ਸੇਸ ਨਾਗ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਰਸਨਾ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸੁਰਸਤੀ
ਤੇਜ ਬੁਧ ਨਾਲ ਉਚਾਰ ਕਰੇ ।

ਤਦਪ ਨਾ ਉਪਮਾ ਬ੍ਰਨਤ ਬੁਧ ॥

ਤਾਂ ਵੀ ਉਪਮਾਂ ਕਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਦੀ ।
ਅਰਥਾਤ ਐਸਾ ਬਲੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜੋ ਖਾਲਸੇ ਦੀ
ਉਸਤਤ ਕਰੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਉਪਮਾਂ ਬੇਅੰਤ ਹੈ ੨ ਉਚਾਰ ਨਹੀਂ
ਕਰ ਸਕਦੀ ਬੁਧੀ ।

ਯਾ ਮਹਿ ਰੰਚ ਨਾ ਮਿਥਿਆ ਭਾਖੀ ॥

ਏਹ ਜੋ ਉਸਤਤ ਉਪਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਰਾਈ
ਜਿਨੀਂ ਝੂਠੀ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ।

ਗੁਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਖੀ ॥ ੯ ॥

ਜੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੰਸਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਵਡੀ ਭਾਰੀ ਏਹ
ਗਵਾਹੀ ਲਓ ਸਰਬ ਦਾ ਪੂਜਨੀਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ
ਦੇਵ ਗਵਾਹ ਹਨ ।

ਰੋਮ ਰੋਮ ਰਸਨਾ ਜੋ ਪਾਓ ॥

ਜੇਕਰ ਮੇਰੇ ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚ ਭੀ ਰਸਨਾ ਹੋਵੇ ।

ਤਦਪ ਨਾ ਖਾਲਸਾ ਜਸਹਿ ਤਰਾਓ ॥

ਤੋਂ ਭੀ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਦੇ ਜਸ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਮੈਂ
ਨਹੀਂ ਤਰ ਸਕਦਾ ।

ਹੋਉ ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ॥

ਮੈਂ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰਾ ਹੈ ।

ਓਤ ਪੋਤ ਸਾਗ੍ਰ ਬੂੰਦੇਰੇ ॥ ੧੦ ॥

ਜਿਸਤਰਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਅਤੇ ਬੂੰਦ ਇਕੋ ਹਨ ।

ਖਾਲਸਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਫੌਜ ॥

ਖਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਦੀ ਫੌਜ ਖਾਸ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਹਿ ਮੌਜ ॥

ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਖਾਲਸਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਮੌਜ ਵਿਚੋਂ
ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹੀ ਲੈਹਰਉਪਜੀ ਤਾਂ
ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਰਚਨ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ
ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ । *

ਦੋ ਤੁਕੀ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਬਖਸ਼ਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ॥

ਰਹੋਵਾ ਛੰਦ ॥ ਰਹੋਵਾ ਛੰਤ ਦੀ ਚਾਲ ਹੈ

ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਿ ਸੁਤ ਬਿਤ ਕੋਸ ਭੰਡਾਰ ॥

ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਉਪਮਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਖਜਾਨਾ ਪਕਾ

ਰਾਜ ਮਾਲ ਸਾਦਨ ਸਕਲ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਿਤ੍ਰ

ਬਿਵਹਾਰਿ ॥ ੧ ॥

ਰਾਜ ਅਤੇ ਮਾਲ ਅਤੇ ਘਰ ਸਾਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਔਰ
ਸਾਰੇ ਵਿਵਹਾਰ ॥

*ਦੇਖੋ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਅਧਯਾਏ ਛੇਵਾਂ

ਲਸਕਰ ਨੇਬਖਵਾਸ ਬ੍ਰਿਤ ਅਨੁਚ ਦਾਸੀਦਾਸ॥

ਲਸਕਰ ਫੌਜਾਂਤੇਚੋਬਦਾਰ (ਦਰਵਾਜ਼ੇਤੇ ਰੈਹਨਵਾਲੇ)ਤੇ
ਕਪੜੇ ਪਵਾਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾਸੀਆਂ ਤੇ ਦਾਸ ।

ਮਿਤ੍ਰ ਕੁਟੰਬ ਧਨੁ ਭਵਨ ਮਮ ਸਮਿਧ

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਤਾਸ ॥ ੨ ॥

ਮਿਤ੍ਰ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਕੁਟੰਬ ਪਦਾਰਥ ਘਰ ਮੇਰਾ ਸਮੂਹ
ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ ।

ਗੁਰਿੰਮ ਬਾਰੀ ਅ੍ਰ ਸਾਹਿਬੀ

ਤਨਿ ਮਨਿ ਪਿੰਡ ਪਰਾਨ ॥

ਹਾਥੀਆਂ ਦੀ ਅੰਬਾਰੀ ਵਿਚ ਬੈਠਕੇ ਹੁਕਮ ਕਰਨਾ
ਤਨ , ਮਨ, ਸਰੀਰ, ਪਰਾਨ ਆਦ ।

ਪ੍ਰਸਾਦ ਖਾਲਸੇ ਕਰਿ ਮਿਲਿਓ

ਦਾਨੁ ਮਾਨੁ ਸਨੁ ਮਾਨ ॥ ੩ ॥

ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਦਾਨ
(ਆਦਰ) ਤੋਂ (ਸਨਮਾਨ) ਉਚ ਪਦਵੀ ਵਡਾ ਆਦਰ

ਕ੍ਰਿਪਾ ਵੰਤ ਖਾਲਸਾ ਸੂਲ

ਤਿਹਿ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਇਓ ਗੋਉਰ ॥

ਕਿਰਪਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸਿਧੇ ਸੁਭਾਓ ਵਾਲਾ,
ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਹਨ ਤਿਨ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਉਂ ਮੈ ਵੱਡਾ ਹਾਂ॥

ਮੇਸੇ ਰੰਕ ਅਨਾਥ ਜਗ

ਭਟਕਤ ਫਿਰੈ ਕਰੋਰ ॥ ੪ ॥

ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਸਾਰਖੇ ਗਰੀਬ ਅਨਾਥ ਜਗਤ ਵਿਚ
ਫਿਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕੋਰਤਾ ।

ਸੇਵ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਸਫਲ

ਪੂਜਾ ਅਸੁਤੁਵਨ ਅੰਗ ਪਾਦਿ ॥

ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਟੈਹਲ ਸਰਬ ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ,
ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਉਸਤਤ ਕਰਨੀ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਦੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਫਲ
ਜਲ ਨਾਲ ਚਰਨ ਧੋਣੇ ।

ਦਾਨ ਮਾਨ ਸਨੁ ਮਾਨੁ ਕਰਿ

ਖੇੜਸ ਬਿਧ ਕੇ ਸੁਵਾਦਿ ॥ ੫ ॥

ਦਾਨ ਦੇਣਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ ਉਚਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ
ਅਤੇ ਸੋਲ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ (ਸਵਾਦੀਕ) ਛਕਾਣਾ ।

ਆਨ ਸੇਵ ਨਹਿ ਸਫਲ ਕਛ ਈਤ ਉਤਪ੍ਰਲੋਕ ॥

ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਲੀ
ਕੁਛ ਵੀ ਏਥੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਲੋਕ ਵਿੱਚ ਭੀ ।

ਨਿਹਿਫਲ ਸੇਵਾ ਇਸ ਬਿਨਾ

ਲਾਗਹਿ ਹੁਖਹ ਸੋਗ ॥ ੬ ॥

ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਨੇਹਫਲ ਹਨ
ਸੋਗ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ।

ਜਜਨ ਭਜਨ ਮਮ ਖਾਲਸਾ

ਖਾਲਸਾ ਪੂਜਬੇ ਜੋਗ ॥

ਭਾਵੇਂ ਮੇਰਾ ਚਿੰਤਨ ਤੇ ਪੂਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਖਾਲਸਾ
ਹੀ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਪੂਜਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੋਯਾ ਭੀ ਖਾਲਸਾ
ਹੀ ਹੈ । ਯਥਾ:—

ਸ਼੍ਰੋਯਾ ॥ ਜੁੱਧ ਜਿਤੇ ਇਨਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਇਨ ਹੀ ਕੇ
ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁ ਦਾਨ ਕਰੇ ॥ ਅਘਰਿਘ ਟਰੇ ਇਨ ਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ
ਇਨਹੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਫੁਨਿ ਧਾਮ ਭਰੇ ॥ ਇਨਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁ
ਬਿਦਯਾ ਲਈ ਇਨਹੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਭ ਸ਼ੱਤ੍ਰੁ ਮਰੇ ॥ ਇਨਹੀ
ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੇ ਸਜੇ ਹਮ ਹੇਂ ਨਹੀਂ ਮੋ ਸੇ ਗਰੀਬ ਕਰੋਰ ਪਰੇ ॥
੨ ॥ ਸ਼੍ਰੋਯਾ ॥ ਸੇਵ ਕਰੀ ਇਨਹੀ ਕੀ ਭਾਵਤ ਔਰ ਕੀ ਸੇਵ
ਸੁਹਾਤ ਨ ਜੀ ਕੋ ॥ ਦਾਨ ਦਿਯੋ ਇਨਹੀ ਕੇ ਭਲੇ ਅਰ ਆਨ
ਕੋ ਦਾਨ ਨ ਲਾਗਤ ਨੀਕੋ ॥ ਆਗੈ ਫਲੈ ਇਨਹੀ ਕੇ ਦੀਯੋ
ਜਗ ਮੈਂ ਜਸ ਔਰ ਦਯੋ ਸਭ ਫੀਕੋ ॥ ਮੋਗ੍ਰਿਹ ਮੈ ਤਨ ਤੇ ਮਨ
ਤੇ ਸਿਰ ਲੋਧਨ ਹੈ ਸਬ ਹੀ ਇਨਹੀ ਕੋ ॥ ੩ ॥

ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤੇਹ ਖਾਲਸਾ

ਦਰਸ ਪਰਸ ਮਿਟੇ ਰੋਗ ॥ ੧ ॥

ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰਖ ਦੇ ਖਾਲਸੇ
ਦੀ ਫਤੇਹ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਯਾ ਮਤ(ਮਜ਼੍ਹਬ) ਦੇ ਧਾਰਨ
ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਦੁਖ (ਰੋਗ) ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਗੇ, (ਸਿਰਜਨਹਾਰ
ਆਰਾਯਕਾਰੀ ਹੋਣ) !

ਮੇਰੀ ਇਸਟ ਅਰ ਨੇਸਟਾ

ਖਾਲਸਾ ਪੂਜਨ ਧਿਆਨ ॥

ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਵਿਚਮਾਨਨੀਯ ਤੇ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ (ਦੇਖਨ)
ਵਿਚ ਸਤਕਾਰ ਯੋਗ ਖਾਲਸਾ ਹੀ ਹੈ ।

ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਖਾਲਸਾ

ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਸਤਿ ਜਾਨ ॥ ੮ ॥

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਖਾਲਸਾ ਹੀ ਦਰਸਨ ਤੇ ਸੇਵਕ
ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਐਸਾ ਸਤ ਕਰਕੇ ਸਮਝੇ ।

॥ ਅਸਟਕ ॥

ਅੱਠਾਂ ਛੰਦਾਂ ਦੀ ਏਹ ਰਚਨਾ ਹੈ ।

ਆਤਮ ਰਸ ਜੋ ਜਾਨਹੀ ਸੋ ਹੈ ਖਾਲਸਾ ਦੇਵ ॥

ਜੋ ਮਨੁਸ਼ ਉਕਤ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸਹਿਤ ਆਤਮ ਰਸ (ਸਭ
ਮਹਿ ਪੂਰ ਰਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ) ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਓਹੀ ਪੂਜਨ ਯੋਗ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਸਿੰਘ) ਰੂਪ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਭ ਮੈ ਮੋਮੈ ਤਾਸਮੈ ਰੇਚਕ ਨਾਹਿਨ ਭੇਵ ॥

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਿਖੇ, ਮੇਰੇ ਵਿਖੇ ਤੇ ਉਸ ਵਿਖੇ ਰਤਾ
ਮਾਤਰ ਭੀ ਭੇਦ (ਫਰਕ) ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਨੋਟ—ਅਗੇ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਪਿਛੋਂ ਤੋਂ ਅਗੇ ਹੋਗਿਆ ਹੈ ।

“ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਰੂਪ ਹੈ ਖਾਸ” ਏਹ ਅਖੀਰ ਆਉਣਾ ਸੀ ।

੧ ਓ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥

ਨਿਰੰਕਾਰ ਤੋਂ ਏਕੰਕਾਰ '੧' ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਓਅੰਕਾਰ 'ਓ',
(ਸਗਲ ਜਗਤ ਸਰੂਪੀ ਹੋਇਆ ਹ ਜੋ ਓਹੀ) ਸੋਭਾ ਵਾਲਾ
ਅਸਚਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਹੀ ਸਮੂਹ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਫਤਹ (ਕਲਜਾਨ)
ਦਾਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਮਾਨ:—

ਨਿਰੰਕਾਰ ਆਕਾਰ ਹੋਇ ਏਕੰਕਾਰ ਅਪਾਰ ਸਦਾਇਆ ॥
ਏਕੰਕਾਰਹ ਸਬਦ ਧੁਨ ਓਅੰਕਾਰ ਅਕਾਰ ਬਨਾਇਆ ॥

ਵਾਰ ੨੬

ਇਹ ਜਗਤ ਹਰਿਕਾ ਰੂਪ ਹੈ।

ਬਖਸਸ ਹਜ਼ੂਰ ॥ ਕਬਿਬਾਚ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ॥

ਬਖਸ਼ੀਸ਼ੀ ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਜੀ ਦੀ
ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰਾਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਜੀ

ਰਾਜ ਪਲਾਸੀ ਬਿਸ਼ਨ ਪਦ

ਨਾਮ ਹੈ ਛੰਦ ਤੇ ਰਾਗਨੀ ਦਾ।

ਐਸੇ ਗੁਣ ਹਰੀ ਖਾਲਸੇ ਬਖਸਾ

ਭਗਤ ਗਿਆਨੀ ਰਾਜ ਜੋਗੇਸ਼੍ਵਰ ॥

ਐਸਾ ਉੱਤਮ ਗੁਣ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ
ਜਿਸ ਤੋਂ ਭਗਤ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਰਾਜ ਜੋਗ ਮਾਣਨ ਵਾਲੇ
ਤੇ ਮਾਲਕ ਬਨਾਇਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਓਹੀ

(੨੨)

ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਗਤੀ ਗਿਆਨ ਤੇ ਰਾਜ ਜੋਗ ਵਾਲੇ ਗੁਣ
ਨਿਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਣ ਇਸ ਲਈ।

ਛਤ੍ਰੈ ਬ੍ਰਿਤ ਅਨੰਨ ਉਪਾਸਕ

ਤਿਆਗੀ ਹਠੀ ਸੂਰ ਭੂਨੇਸ਼ੂਰ ॥

ਧਰਮ ਤੇ ਦੇਸ ਦਾ ਰੱਖਯੋਕ ਹੋਕੇ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ
ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਹੋਰ ਸਭ ਦੀ ਖੁਸ਼ਾਮਦ ਤਿਆਗ
ਕਰ ਆਪਣੇ ਬਚਨ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜ ਰਹਿਕੇ ਮੰਨ ਤੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ
ਜਿਤਨ ਵਾਲਾ ਧਰਤੀ (ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ) ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਵੇ।

ਗ੍ਰਾਹੀ ਸੁਭ ਤਿਆਗ ਬੇਬਰਿਜਤ

ਸੂਤ ਆਗਿਆ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ੂਰ ॥

ਜੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਉੱਤਮ ਨੀਤੀ (ਮ੍ਰਯਾਦਾ) ਅਤੇ
ਤਿਆਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਅਨੀਤੀ ਦਾ ਜਿਸ ਅਨੀਤੀ ਨੂੰ
ਗਿਆਨਵਾਨ (ਵੇਦਵਕਤਾ+ਸਾਧ) ਅਰਥਾਤ ਅਨਭਵ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੀਆਂ ਕੀ ਰਸਨਾ ਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ੂਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ
ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਮਾਨ “ਪ੍ਰਭ ਜੀ
ਬਸੈ ਸਾਧ ਕੀ ਰਸਨਾ॥”

ਗੀਤਾ ਉਪਨਿਸਧ ਮੈ ਵਾਕ

ਰਹਨੀ ਰਹਤ ਗਿਆਨ ਬ੍ਰਿਤੇਸ਼ੂਰ ॥

ਜੈਸਾ ਕਿ ਗੀਤਾ ਆਦਿ ਸਿਮ੍ਰਤੀਆਂ ਅਤੇ
ਸਰਬ ਉਪਨਿਸਧਾਂ ਵਿੱਚ ਭੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵ ਤੇ ਹੋਰ

(੨੩)

ਰਿਖੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭੀ ਵਾਕ ਹਨ ਨੀਤੀ ਧਰਮ ਛਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਤ
ਰੱਖਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਧਾਰਨਾ
(ਰਹਿਣੀ ਰਹਿਤ) ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬ੍ਰਿਤ (ਮ੍ਰਯਾਦਾ) ਅਨੁਸਾਰ
ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਜਾਣਕੇ ਪਾਲਨ ਕਰੇ ।

ਐਸੇ ਖਾਲਸਾ ਖਾਲਸ ਪਦ

ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਸਿਵਰੂਪ ਮਹਾਨੰ ॥

ਇਸਤਰਾਂ ਜੋ ਪੁਰਸ਼ ਹੋਵੇ ਓਹੀ ਖਾਲਸਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ
ਉੱਤਮ ਪਦਵੀਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਓਹੀ ਸਰਬਵਿਆਪਕ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸਰਬ ਵਿਖੇ ਵਿਆਪਕ ਜਾਣਕੇ
ਸਰਬ ਦੀ ਕਲਿਆਨ ਵਾਲੀ ਉੱਤਮ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਧਾਰਨ
ਕਰਦਾ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ

ਸਤਿਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਸਿਖਨ ਪ੍ਰਤਿ ਭਾਸਨ

ਦਸ ਗ੍ਰਾਹੀ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਧਾਨੰ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ
ਨੇ ਅਪਨਾ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਕਿਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ
ਫੁਰਮਾਇਕੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਲਿਖੇਦਸਾਂ ਗੁਣਾਂਨੂੰ ਧਾਰਨ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੀ ਖਾਲਸਾ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਾ
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ (ਮੰਤ੍ਰੀ) ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਦੀ
ਭਲਾਈ (ਕਲਿਆਨ) ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਨਾਮ, ਦਾਨ, ਛਿਮਾ, ਸਨਾਨ,

ਸੀਲ, ਸੁਚ ਸਤਿ ਸੰਭਾਸਨੰ ॥

(੨੪)

ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਦਾ ਅਭਿਆਸੀ ਹੈ, ਲੋੜਵੰਦ
ਵੇਖਕੇ ਉਸਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਦੂਜਿਆਂ ਵੱਲੋਂ
ਮਾਨ ਸੁਖ ਸੁਆਰਥ ਭੰਗ ਹੋਣ ਤੇ ਭੀ ਖਿਮਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਹੈ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸੂਫ਼ ਰੱਖਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਆਚਰਣ
ਦਾ ਐਸਾ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕਿਸੀ ਦਾ ਸੀਲ ਧਰਮ
ਭੰਗ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਮਨ ਬਚਨ ਵਾ ਕ੍ਰਮ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਅਰ
ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤ੍ਰਤਾ ਰੱਖੇ ਤੇ ਸੱਚ ਬੋਲਨ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ।

ਸਾਧਨ ਸਿਧ ਸੂਰੇ ਭਗਤੀ ਦਸ ਗ੍ਰਾਂਥੀ ਅਸਕਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ॥

ਆਲਸ ਰਹਿਤ ਧਰਮ ਰੱਛਯਾ ਈਸ਼ੂਰ ਪ੍ਰੀਤੀ ਆਤਮ
ਜੀਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਨਿਆਇ ਦੁਆਰਾ ਚਲੋਣ ਲਈ
ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ, ਨਿਰਭੈਤਾ, ਨਿਸਕਪਟਤਾ ਨਾਲ ਵਰਤਨ ਵਾਲਾ
ਹੋਵੇ । ਸਦੀਵਕਾਲ ਸੁਵਣ, ਸਿਮਰਨ, ਕੀਰਤਨ, ਪਾਦ ਸੇਵਨ,
ਅਰਚਨ, ਬੰਦਨ, ਦਾਸ, ਸਖਾ, ਆਤਮ ਵਿਵੇਚਨ, ਅਰਥਾਤ ਸਤਿ
ਸੰਗ, ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ, ਗੁਰ ਪਦ ਸੇਵ, ਨਿਰਬਾਣ ਕੀਰਤਨ ਨਿੱਤ
ਨੇਮ ਬਾਣੀ ਪਾਠ ਸਿਮਰਨ ਭਜਨ ਇੰਦ੍ਰੇ ਬ੍ਰਿਤੀ ਦਮਨ ਕਰਨ
ਸੈਤੀ, ਮੁੱਦਤਾ, ਅਪੇਖਛਾ, ਧਾਰਨ, ਯਥਾ ਲਾਭ ਸੰਤੋਸ਼, ਦੇਖਕੇ
ਅਨਭਿੱਠ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਛਲ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਸ਼ਰਲ ਹੋਕੇ ਕੇਵਲ
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਪਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ
ਹੀ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾ ਆਦ੍ਰਸ਼ ਰੱਖੇ ਸੋਈ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ।

(੨੫)

ਤਿਆਗੀ ਦਸ ਬਿਰੋਧਮਤ ਸਾਧਨ

ਨਿੰਦਾ ਹੇਕਾਰ ਆਲਸ ਕ੍ਰਿਪਨਤਾ ॥

ਤਿਆਗੀ ਹੋਨਾ ਚਾਹੀਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਾਂ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦਾ
ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਉੱਤਮ ਮਤਿ ਸਾਧਨ ਕਰਨ ਵੱਲੋਂ
ਬਲ ਹੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਿੰਦਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ੧ ਗੁਣਾਂ ਵਿਖੇ
ਦੋਸ਼ ਅਰੋਪਣਾ, ੨ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਛਿਦ੍ਰ ਵੇਖਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਣਾ,
ਹੇਕਾਰ ਦੇ ਤਰਾਂ ਦਾ ੧ ਗੁਣਵਿੱਦਾ ਬੰਸਧਨ ਬਲ ਅਧਿਕਾਰ
ਪਾਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਜਾਨਣਾ, ੨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੀ
ਵਡਿਆਈ ਦੇ ਹੋਣ ਪਰ ਭੀ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਰੱਖਣੀ
ਅਰਥਾਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਿੰਮਤਾ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪੈਸ਼ ਨਾ ਆਵਣਾ,
ਸੁਭ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵੱਲੋਂ ਦੇਰ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿਪਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਧਨ ਨੂੰ ਸੁਭਕਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਨਾ ਕਰਨਾ ।

ਕਠੋਰਤਾ ਜੜਤਾ ਕੁਚੀਲਤਾ

ਅਸੋਚ ਕਲਮਾ ਅਭਗਤ ਮਾਨ ॥

ਸਤਿ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਾ ਸੁਣਨਾ ਨਾ ਵਿਚਾਰਨਾ, ਭੱਖ
ਅਭੱਖ ਕਰਮ ਅਕਰਮ ਨੂੰ ਨਾ ਵਿਚਾਰਨਾ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕਰਮ
ਦੁਆਰੇ ਨਿਸਿਧ ਤੇ ਅਸੁਚ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਵਰਤੋਂ
ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ, ਸਰੀਰ ਮਨ ਕਰਕੇ ਪਵਿੱਤ੍ਰਤਾ ਸੂਛਤਾ ਨਾ
ਰਖਣੀਜੋ ਬਾਣੀ ਏਕੇਕਾਰ ਦੀ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਹੈ ਉਸਦਾ
ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਨ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ੯ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਭਗਤੀ ਤੋਂ
ਬੇਮੁਖ ਰਹਿਕੇ ਭੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭਗਤ (ਖਾਲਸਾ) ਹੋਣ

ਦਾ ਮਾਣ ਰੱਖਨਾ ।

ਦਸ ਗ੍ਰਾਹੀ ਦਸ ਤਿਆਗੀ

ਐਸੇ ਤਾਹਿ ਖਾਲਸਾ ਕਥਤਿ ਸੁਜਾਨੰ ॥

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਦਸ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਦਸਾਂ ਅਉਗੁਣਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗੀ ਹੋਵੇ ਵਿਦਵਾਨਾ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਸਿਆਣਾ ਖਾਲਸਾ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਐਸੇ ਖਾਲਸਾ ਖਾਲਸ ਪਦ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਸਿਵ ਰੂਪ ਮਹਾਨੰ ॥

ਇਸਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰੋਲ ਗੁਰਮਤ ਧਾਰਨੀ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਓਹੀ ਸੰਸਾਰੀ ਤੋਂ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਹੋਕੇ ਮਹਾਨ ਉੱਤਮ ਕਲਿਆਨ ਸਰੂਪ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਰਾਜ ਪਲਾਸੀ ॥

ਨਾਮ ਹੈ ਛੰਦ ਦਾ ।

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਬਿਚਰਤ ਨਰ ਤਨ ਮਹਿ

ਦੇਵ ਭੂਤ ਦੇਵ ਹੀ ਕਹੀਐ ॥

ਇਸਤਰਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਖਾਲਸਾ ਹੀ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਓਹ ਮਨੁਸ਼ ਦੇਹੀ ਵਿੱਚ ਫਿਰਦਾ ਤੁਰਦਾ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭੀ ਓਹ ਸਰਬ ਭੂਤਾਂ

(੨੭)

(ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ) ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਤੋਂ ਉਤ ਕ੍ਰਿਸਟ
ਮਾਨਯੋਗ (ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।)

ਪ੍ਰਮਾਨ:—

“ਹਰਿ ਕਾ ਸੇਵਕੁ ਸੋ ਹਰਿ ਜੇਹਾ,

ਭੇਦ ਨ ਜਾਨਹੁ ਮਾਨਸ ਦੇਹਾ ।

“ਦੀਸਹਿ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹਹਿ ਅਲੇਪਾ ।

ਨਹ ਬਿਆਪੈ ਉਨ ਮਾਈ ।

ਏਕੈ ਰੰਗਿ ਤਤ ਕੇ ਬੇਤੇ

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਬੁਧਿ ਪਾਈ ॥ ੧ ॥”

ਜੈਤਸਰੀ ਮਃ ੫ ॥

ਖਾਲਸ ਪਦ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦੁਰਲਭ

ਐਸੇ ਖਾਲਸਾ ਹਰਿ ਜਨ ਚਹੀਐ ॥

ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਐਸੀ ਖਾਲਸਾ ਪਦਵੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ
ਅਤੀ ਦੁਰਲੱਭ ਹੈ ਏਹੋ ਜਿਹਾ ਖਾਲਸਾ ਬਣਨ ਵਾਸਤੇ ਹਰ
ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ । ਪ੍ਰਮਾਨ:—“ਜਿਨੀ
ਐਸਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ ਸੇ ਕਾਹੇ ਜਗਿ ਆਏ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ।
ਇਹੁ ਮਾਨਸ ਜਨਮੁ ਦੁਲੇਭੁ ਹੈ ਨਾਮਬਿਨਾ ਬਿਥਾ ਸਭੁ ਜਾਏ”

ਜਲ ਤਰੰਗ ਮੈ ਭੇਦ ਕਛ ਨਾਹਨ

ਬ੍ਰਹਮ ਜੀਵ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਲਹੀਐ ॥

ਜਿਸਤਰਾਂ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦੇ ਤਰੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਠੈਹਰੇ
ਹੋਇ ਜਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਇਸੀਤਰਾਂ ‘ਜੀਵ’

(੨੮)

‘ਆਤਮਾ’ ਅਰ ਬ੍ਰਹਮ (ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ) ਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਏ ।
ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਮਾਨ:—“ਜਲ ਤਰੰਗ ਅਰ ਫੇਨ ਬੁਦ ਬੁਦਾ
ਜਲ ਤੇ ਭਿੰਨ ਨ ਹੋਈ । ਏਹ ਪਰਪੰਚ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਲੀਲਾ
ਬਿਚਰਤ ਆਨ ਨ ਹੋਈ” ॥ ੨ ॥ ਆਸਾ ਨਾਮ ਦੇਵ ।

**ਬ੍ਰਹਮ ਜੀਵ ਜੀਵ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਾ
ਸਾਗਰ ਬੁਦ ਬੁਦ ਸਿੰਧ ਕਹੀਐ ॥**

ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਅੰਸ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਜੀਵਹੈ ਅਤੇ
ਜੀਵ ਹੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਹੈ । ਜਿਸਤਰਾਂ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦੀ ਬੁਦ ਸਮੁੰਦ੍ਰ
ਦਾ ਹੀ ਜਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਰੂਪ ਹੀ ਕਹੀਦੀ ਹੈ ।
ਪ੍ਰਮਾਨ:—“ਜਿਉ ਜਲ ਤਰੰਗ ਉਠਹਿ ਬਹੁ ਲੈਹਰੀ
ਫਿਰਿ ਸਲਲੈ ਸਲਲ ਸਮਾਇਦਾ” ॥ ੮ ॥ ਮਾਰੂ ਮ: ੫ ॥

**ਹਰਿ ਹੀ ਹੋਇ ਤੋ ਕਿਆ ਅਚਰਜ ਹੈ
ਸਤਿਗੁਰ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਾਰੇ ॥**

ਜੇਕਰ ਆਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਭੀ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਇ ਤਦ
ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਚਰਜ ਹੋਣ ਵਾਲੀ (ਅਨਹੋਣੀ) ਤਾਂ ਕੋਈ
ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਪਦਵੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ
ਭੀ ਤਾਂ ਆਪ ਪ੍ਰਭੂ (ਹਰੀ) ਹੀ ਹੈ । ਪ੍ਰਮਾਨ:—ਜੇਤਿ ਰੂਪਿ ਹਰਿ
ਆਪਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕੁ ਕਹਾਯਉ । ਤਾਤੇ ਅੰਗਦੁ ਭਯਉ ਤਤ ਸਿਉ
ਤਤੁ ਮਿਲਾਯਉ । ਅੰਗਦਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ਅਮਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ
ਬਿਰੁ ਕੀਅਉ । ਅਮਰਦਾਸਿ ਅਮਰਤੁ ਛਤ੍ਰੁ ਗੁਰ ਰਾਮਹਿ

(੨੯)

ਦੀਅਉ । ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਦਰਸਨੁ ਪਰਸਿ ਕਹਿ ਮਬੁਰਾ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਯਣ । ਮੂਰਤਿ ਪੰਚ ਪ੍ਰਮਾਣੁ ਪੁਰਖੁ ਗੁਰੁ ਅਰਜੁਨੁ
ਪਿਖਹੁ ਨਯਣ” ॥ ੧ ॥ ਸ੍ਰਯੇ ਮ: ੫ ॥

ਸਿਖੀ ਪਦ ਸਭਹੂੰ ਤੇ ਗੋਓਰੇ
ਆਤਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਿਚਾਰੇ ॥

ਐਸੇ ਖਾਲਸ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਪਦ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹੀ ਆਤਮਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
ਕਰਾਵਣ ਵਾਲਾ ਬਿਚਾਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ । ਪ੍ਰਮਾਣ:—

“ਨਾਰਾਇਣੁ ਨਰਪਤਿ ਨਮਸਕਾਰੈ ।

ਐਸੇ ਗੁਰ ਕੋਂ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਈਐ

ਆਪਿ ਮੁਕਤਿ ਮੋਹਿ ਤਾਰੈ ।”

ਤਾਸੁ ਮਹਾਤਮੁ ਨਿਜ ਮੁਖ ਗਾਵਤਿ
ਜਥਾ ਉਕਤਿ ਮਤਿ ਬੁਧ ਹਮਾਰੇ ॥

ਉਸ ਗੁਰੂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮਹਾਤਮ ਨੂੰ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਤੋਂ
ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ । ਜੈਸਾ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦ੍ਰਸਾਇਆ
ਹੈ ਜੈਸਾ ਏਹ ਖਾਲਸਤ ਦਾ ਵੀਚਾਰ ਅਸਾਡੀ ਬੁੱਧੀ (ਸਮਝ)
ਵਿੱਚ ਹੈ । ਪ੍ਰਮਾਣ:—

ਗੁਰ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਥਨ ਨ ਜਾਇ ।

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ।

(੩੦)

ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਖਾਲਸ ਪਦ ਜਸ ਕੇ
ਸ੍ਰਵਣ ਹੇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫਲ ਚਾਰੇ ॥

ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਸੁਣੋ ! ਖਾਲਸਾ ਪਦਵੀ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਨੂੰ
ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਨਨ ਮੰਨਣ ਤੇ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਧਰਮ ਅਰਥ
ਕਾਮ ਮੋਖ ਆਦਿ ਚਾਰੋਂ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।

ਸੂਰ ਪਲਾਸੀ

ਨਾਮ ਛੰਦ ਦਾ ।

ਗੀਤਾ ਮਾਹਿ ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਤਿ ਭਾਖੀ
ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਭਗਤ ਮਹਾਤਮ ॥

ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਗੀਤਾ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ
ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਿਕੇ ਭਗਤੀ ਦਾ ਮਹਾਤਮ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਭਗਤਿ ਗਿਆਨ ਰੂਪ ਨਿਜ ਬਰਨੀ
ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਜਾਕੇ ਆਤਮੁ ॥

ਉਸ ਭਗਤ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਸਹਿਤ ਆਪਣੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਜਾਣਕੇ
ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਪੁਨਾ ਕੀਤਾ
ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਤਮ ਪਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਵੇਗਾ ।

ਟੀਕਾ ਕਰਿ ਮਹਿਮਾ ਭਗਤਨ ਕੇ
ਖਾਲਸੇ ਪ੍ਰਤਿ ਹੋਂ ਭਾਖੀ ॥

(੩੧)

ਟੀਕਾ ਕਰਕੇ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਸੇ ਪ੍ਰਤੀ
ਮੈਂ (ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ) ਕਹਿਆ ਹੈ।

ਖਾਲਸ ਜਸਕੋ ਊਚ ਮਹਾਤਮ

ਸਭਿ ਹੀ ਸ੍ਰਿਸਟਨ ਆਖੀ ॥

ਐਸੇ ਭਗਤ ਰੂਪ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਂ
ਹੈ ਜੇਹੜੀ ਸਾਰਿਆਂ ਹੀ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਤੋਂ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਕਥਨ
ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ

ਅਬ ਨਿਹਕਲੰਕ ਚੌਬੀਸਵੇ ਅਵਤਾਰ ਕਥਨ ॥

ਚੌਪਈ

ਅਬ ਮੈ ਮਹਾ ਸੁਧ ਮਤਿ ਕਰਕੈ ॥ ਕਹੋ ਕਥਾ ਚਿਤ
ਇ ਬਿਚਰਕੈ ॥ ਚਉਬੀਸਵੇ ਕਲਕੀ ਅਵਤਾਰਾ ॥ ਤਾਕਰ
ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਧਾਰਾ ॥ ੧ ॥ ਭਾਰਾ ਕ੍ਰਿਤ ਹੋਤ ਜਬ ਧਰਣੀ ॥
ਪ੍ਰਗਤ ਕਛੁ ਜਾਤ ਨ ਬਰਣੀ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਤਨ ਹੋਤ
ਤਪਾਤਾ ॥ ਪੁਤ੍ਰੁ ਸੇਜ ਸੋਵਤ ਲੈ ਮਾਤਾ ॥ ੨ ॥ ਸੁਤਾ ਪਿਤਾ
ਨ ਰਮਤ ਨਿਸੰਕਾ ॥ ਭਗਨੀ ਭਰਤ ਭ੍ਰਾਤ ਕਹ ਅੰਕਾ ॥
ਤ ਬਹਨ ਤਨ ਕਰਤ ਬਿਹਾਰਾ ॥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤਜੀ ਸਕਲ
ਸਾਰਾ ॥ ੩ ॥ ਸੰਕਰ ਬਰਣ ਪ੍ਰਜਾ ਸਭ ਹੋਈ ॥ ਏਕ ਗਿਯਾਤ
ਰਹਾ ਨ ਕੋਈ ॥ ਅਤਿ ਬਿਭਚਾਰ ਫਸੀ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਧਰਮ
ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਿਸਾਰੀ ॥ ੪ ॥ ਘਰ ਘਰ ਝੂਠ ਅਮਸਿਯਾ
॥ ਸਾਰ ਕਲਾ ਸਸਿ ਕੀ ਦੁਰ ਗਈ ॥ ਜਹ ਤਹ ਹੋਨ
ਉਤ ਪਾਤਾ ॥ ਭੋਗਤ ਪੂਤ ਸੇਜ ਚੜ ਮਾਤਾ ॥ ੫ ॥ ਢੁਢਤ

(੩੨)

ਸਾਚ ਨ ਕਤਹੂੰ ਪਾਯਾ ॥ ਝੂਠ ਹੀ ਸੰਗ ਸਬੋ ਚਿਤ ਲਾਯਾ ॥
 ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਗ੍ਰਹ ਗ੍ਰਹ ਮਤ ਹੋਈ ॥ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਤ ਛੁਐ ਨਕੋਈ
 ॥ ੬ ॥ ਹਿੰਦੁ ਵ ਕੋਈ ਨ ਤੁਰਕਾ ਰਹਿ ਹੈ ॥ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਘਰ ਘਰ
 ਮਤ ਗਹਿ ਹੈ ॥ ਏਕ ਏਕ ਕੇ ਪੰਥ ਨ ਚਲਹੈ ॥ ਏਕ ਏਕ ਕ
 ਬਾਤ ਉਥਲ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਭਾਰਾ ਕ੍ਰਿਤ ਧਰਾ ਸਬ ਹੁਯਹੈ ॥ ਧਰਮ
 ਕਰਮ ਪਰ ਚਲੈ ਨ ਕੁਯ ਹੈ ॥ ਘਰ ਘਰ ਅਉਰ ਅਉਰ ਮਤ
 ਹੋਈ ॥ ਏਕ ਧਰਮ ਪਤ ਚਲੈ ਨ ਕੋਈ ॥ ੮ ॥

—o—

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਜੀ ਉਕਤ ਪੁਸਤਕ ਆਪ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ
 ਆਪਨੇ ਇਸਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ
 ਵਾਕ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਵਿਚੋਂ
 ਨਿਹਕਲੰਕ ਅਵਤਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੜ੍ਹੋ ਜੇਕਰ ਆਪ ਨੂੰ
 ਅਲੱਗ ਟੈਕਟ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਪਿਆਰ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪ
 ਪੱਤ੍ਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਸ ਨੂੰ ਖਬਰ ਦਿਓ ।

(੧) ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਤਸਰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਯਾਤਰਾ
 ਮੁਤਾਅਲਕ 'ਵਿਚਾਰ ਜੋਗ' ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਨੰ: ੫, ੬, ਆਦਿਕ
 ਦਾਸ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹੇ ।

(੨) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅਦਬ ਅਦਾਇਗੀ
 ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਤੇ ਰਾਗੀਆਂ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਆਦਿਕ
 ਟੈਕਟ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪ =) ਟਿਕਟ ਭੇਜਕੇ ਦਾਸ ਪਾਸੋਂ
 ਮੰਗਵਾ ਲੈ ।

ਪਤਾ:—

ਭਾਈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ
 ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਾਲੇ ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਤਸਰ

B-7445

